

Nazwa surow.	Roślina	Związki czynne	Działanie	St.	Cechy morfologiczne	Cechy anatomiczne
Radix Althaeae- K. prawoślazu	Althaea officinalis- Prawoślaz lekarski Malvaceae	Śluz : galaktoza, kw. galakturonowy skrobia	p-kaszlowy osłaniający	U	jasnoszary, bruzdowany, przeł. biały, lekko pyłący na obwodzie długowłóknisty, w środku ziarnisty	Komórki śluzowe Gruźły szczawianu
Radix Belladonnae- K. Pokrzyku Syn. Korzeń wilczej jagody	Atropa belladonna- Pokrzyk wilcza jagoda Solanaceae	Alk. poch. tropanu 4%: hiosciamina → atropina skopolamina	rozkurczający mięśnia gładkie oskrzeli, prz. pokarmowego i dróg żółciowych B	U	Jasnoszary Przełom całkowicie nie włóknisty pyłący Smak ostry dławiący	Żółtoszary (proszek) komórki mięksiszowe ze piaskiem szczawianu Duże naczynia lub w proszku ich fragmenty, ziarna skrobi
Radix Gentianae- K. goryczki	Gentiana lutea- Goryczka żółta Gentianaceae	Sekoirydoidy: gencjopikrozyd amargentyna wskaźnik goryczy ↑500 cukry	lek goryczowy pobudza łaknienie żółciopędny i żółciotwórczy	I U	Walcowaty, podłużnie bruzdowany Przełom gładki, jasno brunatny Zapach sur. swoisty, smak początkowo słodkawy, później gorzki W wodzie pęcznieje	Igielki lub tabliczki szczawianu wapnia Kropelki oleju Brak elementów mechanicznych i skrobi
Radix Glycyrrhizae- K. Lukrecji Syn. Radix Liquiritiae	Glycyrrhiza glabra- Lukrecja gładka Fabaceae	Saponiny trójterpenowe : glicyryzyna flawonoidy: - pochodne flawonu	wykrztuśne przeciwzapalne moczopędne rozkurczowe	U	Szarobrunatny widoczne ślady po odciętych korzeniach bocznych Prz. długowłóknisty żółty Smak: słodki, mdły	Włókna okryształone jedyńcami szczawianu wapnia <i>Z stężonym kw. siarkowym wybarwia się na żółto pomarańczowo.</i>
Radix Inulae- K. Omanu Syn. Radix Helenii	Inula helenium- Oman wielki Asteraceae	Olejek 1,8% - laktony seskwiterpenowe: alantolakton izo- alantolakton inulina alantopikryna	wykrztuśny żółciopędny żółciotwórczy	U	Brunatnoszary lub żółty Twardy, trudno łamliwy Przełam włóknisty Silny swoisty zapach Smak gorzko palący	W części korowej zbiorniki olejkowe Brak skrobi i szczawianu Komórki wypełnione inuliną
Radix Ipecacuanhae- K. Ipekakuany Syn. K. Wymiotnicy. Radix Cephaelidis	Cephaelis ipecacuanha Rich. Cephaelis acuminata Karst. Rubiaceae	Alkaloidy 2%: emetyna cefelina saponiny	wykrztuśny sekretolityczny B	I	Korzenie przybyszowe, cienkie, obrączkowato zgrubiałe Kora łatwo odchodzi Prze. ziarnisty Smak gorzki	(proszek) Rafidy szczawianu wapnia Kom. ze zdrewniałymi jamkowatymi ściankami Ziarna skrobi.

Radix Levisticiei- K. lubczyka	Levisticum officinale Koch.- Lubczyk ogrodowy Apiaceae	Olejek 0,7%:: n-butyloftalid, n-butylenoftalid kumaryny kw. organiczne	lek moczopędny środek wykrztuśny	U	Żółtobrunatny lub szary Konsystencja miękka, gąbczasta Zapach silny, swoisty Smak słodkawy później szczypiący gorzkawy	W korze pierwotnej komory powietrzne. W korze wtórnej przewody wydzielnicze.
Radix Ononidis- K. wilżyny	Ononis spinosa- Wilżyna ciernista Fabaceae	Olejek eteryczny flawonoidy pochodne izoflawonu (ononina) zw. trójterpenowe	moczopędny	N	Charakterystycznie spłaszczone poskręcane Prze. włóknisty, białawy, widoczna budowa promienista i promienie rdzeniowe	Jedyńce szczawianu wapnia Włókna drzewne niekiedy okryształone <i>W części drewnianej barwi się na żółta pod wpływem amoniaku.</i>
Radix Primulae- K. pierwiosnki	Primula officinalis Jacq.- Pierwiosnka lekarska Primula elatior Hill- Pierwiosnka wyniosła Primulaceae	Saponiny trójterpenowe: prymulasaponina A garbniki olejek eteryczny	wykrztuśny	U	Szarobrunatny b. cienki Walcowate, podłużnie bruzdowane Przełom żółtawobiały, równy. Smak drapiący, gorzkawy	Budowa pierwotna
Radix Rhei- K. Rzewienia Syn. Rhizoma Rhei	Rheum palmatum- Rzewień palczasty Rheum officinale Baill- Rzewień lekarski Polygonaceae	Antranozwiązki 3%: pochodne antrachinonu (aloemodyna) garbniki hydrolizujące i skondensowane	lek przeczyszczający w małych dawkach wstrzymujący	U	Burakowate kłącze i grube liczne korzenie. Przełom żółtawopomarańczowy, ziarnisty, czerwone promienie.	gruźły szczawianu wapniowego, ziarna skrobi <i>Pod wpływem KOH wybarwia się na czerwono (antrachinony)</i>
Radix Saponariae- K. Mydlnicy Syn. Mydlik	Saponaria officinalis- Mydlnica lekarska Caryophyllaceae	Saponiny trójterpenowe - saporubina polisacharydy substancje tłuszczowe	wykrztuśny	N U	Średnica około 1 cm. Prze. ziarnisty z widoczną cienką warstwą korową i szerokim żółtym walcem osiowym. Smak drapiący, gorzkawy	<i>Stężony kwas siarkowy barwi na żółto następnie na pomarańczowo i różowofioletowo</i>
Radix Symphyti- K. żywokostu Syn. Radix Conso- lidae	Symphytum officinale- Żywokost lekarski Boraginaceae	Alantoina 0,7% związki śluzowe związki polifenolowe	przyspiesza gojenie i regenerację tkanek środek osłaniający drogi oddechowe	N	brunatne niemal czarne, prze rogowaty białawy lub lekko brunatny. Po namoczeniu w wodzie pęcznieją stają się giętkie	W środku walca brak elementów mechanicznych i ziaren skrobi

Radix Taraxaci- K. mniszka	Taraxacum officinale Web.- Mniszek pospolity Asteraceae	<u>Zespół zwany taraksacyną (lak-tukopikryna)</u> trójterpeny sterole	żółciopędny żółciotwórczy pobudza sekrecje żołądka i trzustki	N	Szarobrunatny Prze. gładki z szeroką białą korą i wąskim walcem osiowym.	Współśrodkowe rozmieszczenie rur sitowych i mlecznych. Brak skrobi i szczawianu
Radix Valerianae- K. Kozłka Syn. K. waleriany	Valeriana officinalis- Kozłek lekarski Valerianaceae	<u>Związki irydoidowe: waltrat, acetowaltrat</u> olejek eteryczny	uspokajający rozkurczowy	U	Korzenie cienkie o silnym zapachu. Przełam ziarnisty	Budowa pierwotna Pod podskórną warstwą z komórkami olejkowymi
Rhizoma Agropyri- Kłaczce perzu Syn. Perz, Rhizoma Graminis	Agropyrum repens P.B.- Perz właściwy Triticum repens Poaceae	<u>fruktoza i trytycyna</u> mannitol śluz olejek	moczopędny przeczyszczający	N	Kształt walcowaty kolor jasnożółty Węzły i międzywęzła Na powierzchni węzłów resztki korzeni przybyszowych. Smak słodkawy	Budowa pierwotna
Rhizoma Bistortae- K. wężownika	Polygonum bistorta – Rdest wężownik Polygonaceae	<u>Garbniki 15% chydrolizujące i skondensowane</u>	ściągający w stanach zapalnych jamy ustnej i biegunkach	N	Grube bulwiasto spłaszczone wężowato powyginane Przełom ziarnisty, czerwono-brunatna Trudno łamliwy	<i>Wybarwia się pod wpływem chlorku żelaza na oliwkowo-czarny (garbniki)</i>
Rhizoma Calami- K. tataraku Syn. Tatarak	Acorus calamus- Tatarak zwyczajny Araceae	<u>Olejek 2,5%: α i β azaron kariofilen</u> garbniki zw. gorzkie	w schorzeniach przewodu pokarmowego i wątroby płukanki do ust	N	Wielobarwny (brunatno-czerwonw-zielone) Prze. ziarnisty z widocznymi punktami Zapach charakterystyczny	W przekroju budowa pierwotna
Rhizoma Tormenthillae- K. Pięciornika Syn. K. Kurzego ziela	Potentilla erecta Hampe- Pięciornik kurze ziele Potentilla tormentilla Rosaceae	<u>Garbniki 15%: katechinowe i skondensowane</u> kw. elagowy zw. trójtetpenowe	ściągający przeciwbiegunkowy	N	Kłaczce walcowate pomarszczone czerwono-brunatne Prze. czerwono brunatny, włóknisty z żółtymi punktami Trudno łamliwy	<i>Wybarwia się pod wpływem chlorku żelaza na oliwkowo-czarny (garbniki)</i>